

TORONTÁI

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel. Becskerek, Obiljeva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:	Ára 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontái, Veliki Becskerek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	

LEGUJABB

— Déli telefonjelentéseink. —

Nyugdíjazzák a zágrebi főispánt a vasárnapi tüntetés miatt.

Beograd, nov. 11.

A tegnapi nap is a trieszti, illetve zágrebi események hatása alatt állott. A legfontosabb esemény volt Ninesity külügyminiszter válasza, amelyet ebben az ügyben adott néhány képviselő interpellációjára.

Ninesity külügyminiszter válaszában nemcsak a trieszti fascista eseményekre terjeszkedett ki, hanem főleg a zágrebi tüntetéssel foglalkozott, amely

kellemetlen atmoszférát teremtett pillanatnyilag Olaszország és az SHS állam között és amely lehetlenné tette a jelen pillanatban, hogy az SHS állam megvédje az Olaszországban élő szláv kisebbségeket.

Bár a zágrebi tüntetés korántsem volt oly vad és vandalizmussal telt, mint a fascisták trieszti rombolása, mégis sokkal kellemetlenebb hely-

zetbe sodorta a kormányt, mint ha nem történt volna meg. A trieszti esemény ugyanis az olasz állam belső ügye, ahol a tüntetők a saját államuk törvényei ellen vétettek, míg a zágrebi tüntetésnél megsértették a nemzetközi jogot, minthogy megtámadták az olasz konzulátus épületét.

Politikai körök általában helyesléssel vették tudomásul Ninesity beszédét, amely őszinte és minden momentumra kiterjedő volt.

A kormány tegnapi minisztertanácsa ugyszólván teljesen e körül a kérdés körül forgott. És hosszú tanácskozás után végre döntött is. A kormány ülése fél 5 órától fél 9 óráig tartott és előtte a külügyminiszter audiencián volt királynál.

A minisztertanács ülésén Ninesity jelentést tett a zágrebi tüntetés további fejleményeiről, majd ismer-

tette azokat a rendszabályokat, a melyek hivatva vannak ezt a kérdést végérvényesen likvidálni. Ezután újra a királyhoz ment Ninesity külügyminiszter és részletesen ismertette előtte az ügy legutolsó fázisait.

A minisztertanács ezalatt a zágrebi tüntetések miatt hozott rendszabályok fölött döntött. Elhatározták, hogy Tresee Vladimir zágrebi főispánt nyugdíjazzák, mert nem tett megfelelő intézkedéseket a rendezavarások megszüntetésére. Az új főispán kinevezéséig a főispáni teendőket a legidősebb megyei tisztviselő fogja ellátni.

A zágrebi rendőrfőnök leváltásáról még nem esett szó. Ugyancsak nem beszéltek meg az Orjuna és Hanao szervezetek feloszlását sem, addig, míg a vizsgálat végleg nem tisztázta, hogy kik tulajdonképpen a tüntetés bűnösei.

Nem alakulhatott meg a törvényhozó-bizottság.

Beograd, nov. 11.

Tegnap délután 5 órakor összeült a törvényhozó-bizottság, hogy az új ülészakra megalakuljon. A házszabályok más-más értelmezése miatt azonban az egyes pártok nem tudtak megegyezni a tagsági helyek felosztása miatt és így az ülés dolgozó nélkül feloszlott.

Az egyenes adók egységesítése rövidesen a szkupstina elé kerül.

Beograd, nov. 11.

A minisztertanács tegnapi ülésén elfogadták az igazságügyminiszter azon javaslatát, hogy az állam a szekvesztrált vagyonok likvidálásáról szóló törvényjavaslat alapján állami kezelésbe veszi a csukaricei cukorgyárat. Az állam a részvényeseknek kárpótlásként tizennégy millió dinárt fizet ki.

Felhatalmazta továbbá a minisztertanács Sztojadinovity pénzügyminisztert, hogy az egyenes adók egységesítéséről szóló törvényjavaslatot sürgősen terjessze be a szkupstinának.

Feloszlatja a kormány a hajószindikátust.

Beograd, nov. 11.

A minisztertanács legközelebbi ülésén Radojevity Ante közlekedési miniszter előterjeszti a hajószindikátus likvidálásáról szóló törvényjavaslatát.

A javaslat szerint, a szindikátus összes hajóegységei és teljes leltára átmegy az állam tulajdonába.

Az állam, a javaslat szerint, a szindikátust évenként megfelelő összeggel kártalanítaná.

Bethlen Genfbe utazik a népszövetségi tanács ülésére

Budapest, nov. 11.

Bethlen miniszterelnök és Budapest pénzügyminiszter november 28-án Genfbe megy, ahol résztvesznek a december 5-én kezdődő népszövetségi ülésen.

Tartja magát az orosz-olasz katonai szerződés híre.

London, nov. 11.

A „Manchester Guardian” újlag közli biztos forrásból, hogy Szovjet-orszország és Olaszország között titkos katonai megegyezés jött létre a közel kelet kérdésére vonatkozólag.

Olaszország kötelezte magát arra is, hogy orosz-török háború esetén municiót szállít Oroszországnak.

A leszerelési világtalálkozó egybehívását sürgetik.

Budapest, nov. 11.

Peidl Gyula ma érkezett vissza Londonból, ahol résztvett az Internacionale kongresszusán. A kongresszus határozatai közül, Peidl hírlapírók előtt kijelentette, a legfontosabbnak tartja, hogy

követelik a leszerelés világtalálkozásának minél gyorsabb összehívását. Továbbá, hogy Oroszországot felszólítják politikájának megváltoztatására, mert ilyen izoláltan nem lehet életképes.

A nyugdíjasok illetményeit dinárértékre fogják emelni.

Beograd, nov. 11.

A szkupstina mai ülését háromnegyed tizenegy órakor nyitották meg, amelyen napirend előtt dr. Bazala a nyugdíjasok ügyében interpellált, kérve, hogy azok nyugdíja, kik korona értékben kapják, dinárértékre emeltesse föl. Az indítvány sürgős letárgyalásához a szkupstina hozzájárult.

Ezután a napirendre tértek át, amelyen a rokkanttörvény vitája folyik.

A magyar ellenzéki blokk fennmarad.

Budapest, nov. 11.

Az egyesült ellenzék tegnap este ülést tartott, amelyen az ellenzéki blokk fennmaradása mellett döntöttek és elhatározták, hogy egyúttal erős harcot indítanak a költségvetés ellen.

A blokk hetenkint ülést fog tartani, amelyen igyekezni fognak a megértés szellemét megtalálni.

A független demokrata-párt újraszervezése a Felsőbánságban.

A független demokrata-párt helyi szervezete vasárnap ülést tartott, amelyen a szónokok a politikai helyzetet ismertették. Az ülésen elhatározták, hogy a felsőbánsági kerület egyes szervezeteit reorganizálják. Az újraszervezés munkájával december hatodikáig kell elkészülni. Foglalkoztak még a 15 ikére, vasárnapra összehívott monstre népgyűléssel is, amely Beogradban lesz. Becskerek-ről huszonöt, a járásból tizenegyen vesznek részt a népgyűlésen. Északbánságból a résztvevők száma hetven-nyolcvan lesz. A december hatodikai országos kongresszuson a becskerek-i szervezetet dr. Mátity Misa elnök, Gruity Novák titkár, dr. Dosen Vojislav központi bizottsági tag képviseli. A felsőbánsági kerületi konferencia november 22-ikén lesz.

TÖZSDE

November 11.

Zürich. Berlin 123 56¹/₄, Budapest 72 70, Newyork 519, Milánó 2065, Prága 1537¹/₂, Wien 73 00, Varsó 86, Szófia 377¹/₂, Bukarest 245, Beograd 920, London 2515, Paris 2060.

Budapest. Buza 352¹/₂, rozs 220, akarmányárpa 250, sörárpa 340, köles 195, zab 255, tengeri (rég) 275, (új) 165, korpa 162¹/₂

Folytatták a főtárgyalást Relity Julka bűnügyében.

Beeskerek, nov. 11.

Tegnap délelőtt kezdte meg a beeskereki törvényszék büntető tanácsa a nagy port felvert Relity-bűnügy tárgyalását. A vádlott, Relity Julka, tagadta a terhére rótt bűncselekményeket és kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. Úgyeszen igyekezett védekezni, úgy beszélt, hogy még a vád gyanuját is elterelje magától. A tanácselnök arra a kérdésre, hogy tudja-e, ki a Relity-család örököse, gondolkodás nélkül rávágta, hogy nem tudja. Még ma sem tudja. Félt, hogy a tanácselnök kelepéct állított. Előnyösnek vélte, hogy a bűnpör indítókat homályban tartsa. Az anyagi érdekeket tagadta. Pénzveszekedéséről nem akart tudni, bár néhány-szor elismert annyit, hogy volt köztötte és elhalt mostohafia, Relity Milivoj között az örökség körül „eszmésere”. Az ellenvetésekre indignálódva válaszolt. Nem akart hallani sem a rosszviszonyról. Anynyit beismert, hogy az árvaszéknél, amikor a fiától ötvenezer dinárnyi örökség kifizetésére haladékat kért, izgatott volt. Nem szidott, csak nehezelt. A szózával elkészített salátáról sem akart tudni. Egyhanguan, szinte közömbösen beszélt. Másfél évi vizsgálati fogsága alatt megszokta a kihallgatásokat.

Amikor a mérgezés szó elhangzott a tanácselnök ajkáról és feltette a

Egészség és boldogság:

mama és gyermeke a tisztaság üdítő érzetében, frissességtől sugározva, ápolva és gondozva. Örömteli egészség nevetve mutatja a ragyogó foggyöngyöket.

A Kalodont fogkrém mindennapi használata a legbiztosabb módja, hogy fogaink épségét és szépségét megőrizzük.

kérdést, lehetségesnek tartja-e férje, mostohafia és leánya esetében az erőszakos halált, mindenkor kitérő választ adott.

Az orvosszakértők szerint, a három áldozat halálát közönséges patkánymérge, acetum arzenicum okozta, amelyből meglehetősen jelentős mennyiséget találtak az elhaltak testében. A vegytani vizsgálatra beküldött belső részek is már meglehetősen sok arzént tartalmaztak. Mivel a test sulya szerint ennek a kontingensét többszörösen kell venni és ha hozzávesszük az elpárolgás, kigőzölgés révén elvesztett arzént is, olyan mérgeadagot kapunk, amellyel az egyik orvos kijelentése szerint, egy egész utcát meg lehetett volna mérgezni. A három orvosszakértő Relity Milivoj és Nikola esetében egyöntetűen kétségtelennek találta a mérgezést. A harmadiknál, Keglovity Szófiánál is majdnem határozottan állítható, hogy a halál előidézője ezuttal is az arzén volt.

Folytatják a tárgyalást.

A tegnap délelőtt megszakított tárgyalást ma délelőtt folytatták. Jóval kilenc óra előtt megtelt közönséggel az érdeklődők számára fenntartott terem. A barna pad-sorokban ezuttal is nagy közönség foglalt helyett. Főleg urileányok és uriaszonyok sorából került ki a hallgatóság, akik izgalomtól kipirult arccal hallgatták az élet bűnügyi regényének szereplőit.

Asszony a vádlott és ez a körülmény vonzotta talán ide oly nagy számban a női érdeklődőket. A feketeruhás asszony most erre az alkalomra levetette kalapját. Fekete fejkendőjét az arcára huzta. Nem akarta, hogy kíváncsi tekintetek belemélyüljenek semmitmondó arcába. Régebben kalapban járt és elegáns volt — mondják az ismerősök.

Az asszony, aki valaha kacagott, nevetett az étellel, akinek „kezéit csókolták” bevásárlás közben, aki kalappróbákra járt divatos szalonokba, most ide került a vádlottak padjára.

Ujabb tanuk beidézését kérték.

Kilenc óra után néhány perccel bevonult a bíróság. Bunity elnök megnyitottnak nyilvánította a tárgyalást.

A beidézett tanuk közül kettő távolmaradt. Teichner Laura orvosi bizonyítványt küldött arról, hogy beteg nem jelenhet meg a tárgyaláson. Sztojanovity Vojisláv pedig katonai szolgálatot teljesít.

Osztovity Zlatkó védő a tanuk kihallgatásának megkezdése előtt javaslatot tesz arra nézve, hogy a bíróság elsőnek Relity Áron tanut hallgassa ki, aki a bűnügyben fontos vallomást tud tenni. Kérte ezenkívül kémiai szakértők kihallgatását és indítványozta Kolarich Gábor gyógyszerész, valamint Szegő Jenő vegyész-mérnök megidézését. Újlag felemlíti, hogy szükségesnek tartja az orvosi tanács véleményének meghallgatását és annak tisztázását, hogy a vegyvizsgálatot Beogradban ki végezte. Elismert szak-

tekintély jutott arra a megállapításra, hogy arzén mérgezés történt, vagy pedig valamilyen asszisztens végezte a rendkívül fontos, döntő jelentőségű vegyvizsgálatot. Ujabb tanuk beidézését kérte, akik bizonyítani tudják, hogy a vádlott az elhalt Relity Milivoj részére, annak megbetegedése előtt, ruhát készítette, amit bizonyára nem tett volna meg, ha szándékában lett volna a gyilkosságot végrehajtani. Ami a szemfedőt illeti, amelyet a vádlott, állítólag már a halálesetet megelőzően megrendelt, saját magának készítette. A méretekről megállapítható, hogy a vádlott testének magasságával egyezik és nem a kisebb testalkatu Relity Milivojéval.

Az ügyész ellenzésére a védő pótlólag újabb vegyvizsgálatot kért, amelyet a zágrébi és beográdi vegyvizsgálat külön-külön végezzen el, hogy így megállapítható legyen, egyezők-e a szakértői vélemények abban a fontos kérdésben, hogy tényleg arzénmérgezés történt-e.

Makszimovity Szvetisláv ügyész ellenezte újabb szakértők kihallgatását, mert a kihallgatott Magyar Károly dr. harminc éve törvényszéki orvos és véleménye elegendő bizonyíték arra, hogy az elmondottak mindenesetre helytálló igazságok. Hasonlóképpen ellenezte a védő többi előterjesztését is.

A bíróság a védő valamennyi javaslatát, rövid tanácskozás után, elutasította.

A tanuk vallomása.

Bunity elnök ezután áttért a tanuk kihallgatására.

Elsőnek Relity Áron, az elhalt Relity Nikola testvérbátyjának vallomását vették jegyzőkönyvbe, aki gyámja volt Relity Milivojnak.

Elmondotta, hogy 1923 december elsején vált esedékessé Relity Nikola örökségének, ötvenezer dinárnak és a szobaberendezésnek kiszolgáltatása.

Tanu: December elsején állami ünnep volt, azért másnap kerestem fel sógornőmet. Az asszony kérdéseimre kijelentette, hogy nincs pénze, mert kölesönbe adta Miskovitynak. Felhíborodtam azon, hogy hogyan adhatta ki kölesönbe a pénzt, amikor tudta, hogy fizetési kötelezettségei időszerűvé válnak. Az asszony arra kért, hogy adjak egy havi haladékat és kijelentette, hogy hajlandó erre írásbeli kötelezettséget vállalni az árvaszéknél. Az árvaszékre hármashat mentünk el, Milivojossal együtt. A tisztviselő kérdésére kijelentettem, hogy ragaszkodom az összeg kifizetéséhez. Sógornőm erre sirva fakadt és haladékat kért. Erre Milivoj véleményét hallgatták meg, akinek nézete egyezett az én álláspontommal. „Várjál Milivoj — mondotta sógornőm haragosan — máskép fogok én veled beszélni”. Szembesítéskor a vádlott tagadta, hogy a kijelentést megtette volna.

A gyanus megbetegedés.

Végre mégis beleegyeztünk a halasztásba azzal a feltétellel, hogy szakértőkkel felbecsültesse Relity Nikola hagyatékát képező raktárt, hogy értéke elegendő fedezet-e a szükséges ötvenezer dinárhoz.

Relity Milivoj megbetegedéséről három nappal később hallottam. Idegenektől tudtam meg. Azonnal meglátogattam és megkérdeztem mi baja.

A fejem és gyomrom fáj — mondotta.

Az asszonynak szóltam, hogy hívjon orvost a beteghez és ha az egyik nem tud segíteni rajta, hívjon másikat is.

Sógornőm elmondotta, hogy orvosért küldött. A látogatások alkalmával többször megjegyezte, hogy orvos volt a betegnél. A vállát vonogatta és kijelentette, hogy véleménye szerint, Milivoj nem fog életben maradni.

Tanu: Hihetetlennek tartottam, hogy az erős fiatalemberrel oly hamar végezzen a halál.

Állapota napról-napra rosszabbodott és néhány nap múlva beállott a halál. Nagyon meglepett a fiatalember hirtelen elhalálózása és rendkívül gyanusnak találtam.

Később hallottam egy rokonomtól, Cvejity Herminától, hogy Milivojossal végrendeletet vettek fel, amely alá alig tudta a nevért írni. A végrendeletben az egész vagyont mostohaanyjára hagyja.

A tanu ezután részletesen elmondotta bátyja és unokaöccse megbetegedésének előzményeit.

Nikolával görög keleti Szent Miklós napjának előestéjén együtt volt a kocsmában és előzőleg a műhelyében. A bátyja panaszkodott felesége költséges életmódja miatt. Elmondotta, hogy tyilimeket vásárolt tízenegyezer dinárért. Az összeget nem tudja egyszerre kifizetni és így adósságba sodródott. Másnap tíz órakor hirtelen rosszul lett. Előzőleg felesége háromszor beüzent a műhelyébe, hogy jöjjön haza reggelizni. Nikola nyolc óra tájban haza is ment és elfogyasztotta az elkészített kávé.

Milivoj megbetegedésének előzményei is hasonlóak voltak. Reggel tejet ivott és tíz órára rosszul lett az iskolában. Azóta fekvő beteg volt.

A tanu elmondotta még, hogy Nikola halála és a december második látogatás közötti időben Relitynét nem kereste fel, de gyakran látta kocsin elhajtani az üzlete előtt. Sűrűn utazott Novibecsejre és Szuboticára, ahol udvarlója lakott, akivel házasságra akart lépni.

A vádlott erre nézve megjegyezte, hogy Milivoj maga akarta, hogy újlag férjhez menjen, mert mint mondotta, „jobb lesz a sorsunk, ha új apa kerül a házba.”

Osztovity védő ellenezte a tanu megesketését. Az ügyész viszont kérte a meghiteltetését. A bíróság a döntést későbbre halasztotta.

A következő tanu Postin Mata földmivesasszony volt, aki egyiben hallotta, hogy Milivoj panaszkodott mostohájára. Elmondotta, hogy szózával készítet salátát kapott ebédre, de idejében észrevette és nem fogyasztotta el.

A „köcsög tej”.

Harmadiknak Muc Marina vallomását vették jegyzőkönyvbe, aki Relity Julia szomszédságában lakott. Bunity elnök kérdésére elmondotta, hogy Keglovity Szófia naponta az udvarában játszadozott. A halált megelőzően még délelőtt ott látta az udvarban, a gyerekek társaságában. Estére ravatalra tették a holttestét. Nem emlékszik rá, hogy beteg lett volna. Határozot-

tan tudja, hogy naponta ott játszott az udvarban. Amikor megkérdezte Relitynétől, mitől halt meg, azt mondotta, feje fájdukt meg és estére elhunyt.

A tanút megeskedték vallomására. Utána Kurueski Ljubicit hallgaták ki, aki Teichnernétől halotta Keglovity Szófia hirtelen elhalálását. Csak annyit mondott Teichnerné, hogy „egy köcsög tejfőlt halt meg”. Hogy mérgezés történt-e, arról nem hallott. Határozottan emlékszik, hogy Keglovity Szófiát halála napján, a délelőtt folyamán látta. Este Relityné bezörgetett a lakására és megkért, hogy jöjjenek át hozzá, mert Szófia meghalt.

Alekszity Marinka háztartásbeli a következő tanu, akinek Kurueski elmesélte, hogy Relity Julia egy ízben zsirszódával elkészített salátát adott Milivojnak. Kurueskitől hallotta azt is, hogy Szófia egy köcsög tej elfogyasztása következtében halt meg.

Rossz viszonyban éltek Relityék.

Rendkívül fontos és érdekes valamást tett a bűnygyben Jevtity Milorád szabóság, aki Relityék üzletében alkalmazásban állott. Tudja, hogy a házipatrónus napján összeveszett az elhunyt mester a feleségével. Másnap nem akart reggelizni, mert, ugymond, jóízűen kíván ebédelni, de felesége annyira rábeszélte, hogy reggelizzék meg, hogy végre mégis engedett a hívásnak és megivott egy köcsög kávé. Később rosszul lett és hányt. Aznap este lefeküdt és többé fel sem kelt.

Relity Nikola és felesége között sűrűn volt civakodás. A szőnyegek-ről is tud, mert jelen volt, amikor a tizenegyezer dinárról szóló számlát hozták. Élénken emlékszik arra is, hogy a házasságkötés előtt, amikor még vádházasságban éltek egymással, heves veszekedés volt közöttük. Másnap összekarmoltan jött az üzletbe.

Milivojval is gyakori volt a veszekedés. Főleg pénz körül veszték össze. A fiu nem akart tudni a Miskovitynak nyújtandó kölcsönről és csak akkor egyezett bele, amikor megígérték, hogy egy korona jutalmat kap minden kilogramm után. Miskovity ugyanis sertéskereskedéssel foglalkozott. Milivoj azt is követelte, hogy könyveket vezessenek az üzlet forgalmáról, mostoha-anya azonban megtiltotta, hogy a bevételt és kiadást számontartsák.

Előtte és Bozsidarevity Milán rendőrségi tisztviselő jelenlétében elmondotta Relity Milivoj, hogy mostohája szódával elkészített salátát adott edétre, de idejében még észre-vette. Haragjában baltát ragadott és megfenyegette mostoháját.

Relityné, Milivoj betegsége idején, a halála előtt néhány nappal kijelentette előtte, hogy mostohafia meg fog halni, mert az asztal nyekent egyet és ő a jel jelentőségében szilárdan hisz.

A szembesítésnél a tanu fenntartja vallomását teljes egészében. A vádlott arra az érvelésre, hogy jó viszonyban élt férjével és fiával,

Jevtity újra kijelenti, hogy határozottan tudja, hogy számtalanszor támadt köztük szóváltás és veszekedés.

A többi tanu.

Zseberán Zsófia tisztviselő a következő tanu, akit a vádlott megkért, hogy telefonice értesítse Milivoj elhalálzásáról a vidéken lakó rokonokat. Több ízben járt Relityéknél, Milivoj barátja volt az öccsének, de nem tud róla, hogy Relityné rossz viszonyban élt volna férjével, vagy mostohafiával. Vallomására megeskedték.

Bencz Leopoldina cselédleány vallomását vették ezután jegyzőkönyvbe.

Bunity elnök kérdéseire elmondotta, hogy Relityéknél szolgált. A kritikus napon, mikor Relity Nikola megbetegedett, háromnegyed nyolc óraker süteményeket vittem Jankovityékhoz. Negyed óra múlva visszatértem, ekkor azonban Relity már ágyban feküdt és panaszkodott fájdalmi miatt. Nem tudja, hogy reggelizett volna Reggel öt óraker ment a műhelybe, anélkül hogy reggelizett volna. A negyedóra távollét után már az ágyban találta betegen. Rendszeres veszekedésről nem tud. Emlékszik arra, hogy egy ízben sonka miatt civakodtak. A férj kissé ittas volt és sonkát kért, amit a felesége megtagadott.

Petkovity Danilo és Erszki Petár, a kereskedelmi akadémia szolgálai bizonyították, hogy Relity Milivoj délelőtt kilenc óra tájban lett rosszul a kritikus napon, később hazavezették a lakására.

Relity Radivoj banktisztviselő, a vádlott rokona vallomásában elmondotta, hogy anyja előtt Relityné kijelentette, hogy a nagybeteg Milivoj nem fog meggyógyulni. Vallomására esküt tett.

Relity Vukoszava megerősítette fia vallomását. A szemfedőt is korábban rendelte meg. Az új szőnyeget, amelyért veszekedés folyt, látta a lakásban. A vádlott a szembesítéskor tagadta, hogy a kijelentést megtette volna. A szemfedőről sem akart tudni.

Jankovity Mita detektív a következő tanu, aki elmondotta, hogy Relityék, tudomása szerint, jó viszonyban éltek, legalább is akkor, amikor ott járt vendégségben, ezt tapasztalta. Tud arról, hogy Relityné férjhezmenni készült.

Jankovity Katica tanu szerint a szerbeknél szokásos, hogy a szemfedőt az egyes családtagok részére előre elkészítették.

Jevtity Milorád és Bencz Leopoldina szembesítésével a tárgyalás véget ért. Folytatása holnap délelőtt kilenc óraker lesz.

Miletity Szvetozár — a szerbek Kossuthja.

Amikor a vajdasági szerbység vállvetve küzdött a magyarsággal.

Beeskerek, nov. 11.

Érdekes és értékes előadásban volt része annak a kevés számú közönségnek, amely a kora esti pihenési időt igazán hasznosan felhasználva, ellátogatott hétfőn este a megyeháza nagytermébe, ahol a szabad egyetem rendezésében Sztajity Vászta, a Szrpszka Matica volt titkára, a noviszádi gimnázium tudós tanára, beérkezett író, a vajdasági viszonyok legjobb ismerője, előadást tartott a vajdasági radikális-párt nagynevű alapítójáról, Miletity Szvetozárról. Sztajity Vászta tudós és politikus. A politikával azonban csak elméleti alapon foglalkozik. Irtózik a demagógiától és még jobban talán a sovinizmustól. Rajongója a jobb jövőnek és ez a törekvése, ez a kívánczása hozta közelebb Miletity Szvetozárhoz, a nagy idealistához, akinek életrajzát a közeljövőben vaskos műben örökíti meg.

Előadás után felkerestük és megkértük, mondjon el egyet-mást Miletity Szvetozárról, beeskereki szerepléséről és munkásságának bánási kapcsolatairól. A tudós szerénységével szabadkozott, talán attól félt, hogy félremagyarázzák szavait és nagy rábeszélésünkbe került, amíg hajlandónak nyilatkozott érdekes előadását, néhány új adattal kibővíteni.

— A vajdasági szerbek eredetileg

Bécs politikáját szolgálták, helyesebben magyarellenes politikát folytattak — mondotta — és ennek az iránynak megváltoztatására nagy bátorság kellett. A politikai irányváltatás feltétlenül esődöt mondott volna, ha közepesen népszerű vagy ismert személyiség indította volna meg a mozgalmat, vagy vállalkozott volna erre a nagyjelentőségű lépésre. Az irányváltatáshoz olyan politikus kellett, olyan népszerű, kedvelt és nagytekintélyű politikus, mint amilyen Miletity Szvetozár volt.

Miletity beleegyezett abba is, hogy a Vajdaság elmagyarosdjék és csak egyet kért, hogy Magyarország engedje át Boszniát és Hercegovinát Szerbiának. Ausztria azonban magáénak követelte Boszniát és a berlini egyezményvel birtokba is vette. Andrassy külügyminiszter-sége alatt történt az okkupáció elhatározása és bár a magyarok közül sokan ellene voltak, sikerült az elégedetleneket elcsitítani és a tervet elfogadtatni. Tragikus végű elhatározása volt ez a magyarságnak és mai sorsát kétségtelenül ennek is köszönheti. Miletity lemondott magyarbarát politikájáról és később még jobban elidegenedett a korábbi követett iránytól. Báró Wenckheim Béla és Tisza Kálmán miniszterelnöksége végleg kedvét szegte. A Deák és Tisza-párt fuziója foly-

tán megerősödött a kormány és nem volt többé szüksége a kisebbségek támogatására. Ekkor történt a szlovák gimnázium lezárása és ekkor tervezték a Szrpszka Matica áthelyezését is Budapestre.

Andrassy a képviselői immunitás védelme dacára bezáratta Miletityt (a parlament utólag oldotta fel) és fogságából csak három és fél évi börtönbüntetés kitöltése után szabadult ki.

1861-ben, az alkotmányos élet kezdetén, összehívták a megyegyűlést. Karácsonyi László főispán sokkal kevesebb szerbet hívott be a megyegyűlésbe, mint amennyi a lélekszám után kötelező lett volna. Várady Mihály, a szerb-magyar barátság lelkes híve, emiatt heves tiltakozást jelentett be és követelte a szerbseg teljes számú képviselőt. Még 1863-ban is az ugynevezett beeskereki program alapján együtt működött a szerbseg a magyarsággal. A szerb választókat felhívta Miletity pártja, hogy szavazzanak a magyar ellenzéki jelöltekre.

Érdekes, hogy 1864-ben, amikor Miletity a budai helytartóságtól engedélyt kért a noviszádi „Szrpszki Dnevnik” szerkesztésére, megtagadták a hozzájárulást azzal, hogy „ő a szerbeknél az, aki a magyaroknál valaki”. (A budai helytartóság itt Kossuthot értette.) Két évvel később indult meg a „Zastava”, amelyet éveken keresztül szerkesztett,

Miletity nem volt ruszofil, mert Oroszország akkoriban nem volt alkotmányos állam, Lengyel barátságot táplált. Ideálja volt egy erős és alkotmányos Szerbiát teremteni és a jugoszláv eszmének főleg azért volt híve, mert úgy vélte, hogy Szerbia régi formájában tulkiésiny lett volna az európai civilizáció hü és igaz szolgálatára. Vezérelve: „Minden népnek annyi joga van az élethez, amennyire elősegíti az emberiség civilizációját”.

Liberális gondolkazásu. Idealista volt a politikában. Az alkotmányosság és a nemzetiség — ez volt a két iránya, amelyért küzdött és dolgozott. Munkájában nyoma sem volt a sovinizmusnak, sőt annak esküdt ellensége. Csak egyet nem akart soha: a bécsi reakciónak eszközül szolgálni.

Békésen akart megegyezni az adott helyzettel, a magyarsággal és amikor felhagyott a reménnyel, kijelentette, hogy várni fog. Látnoki szemekkel megsejtette az európai bonyodalmakat.

Tragikus sors lett osztályrésze a nagy idealistának, a sovinizmus nagy ellenségének, 1884-ben lelki betegségbe esett, amelytől 1901-ben megváltotta a halál.

Kalapok

150 Din-tól a legkülönlegesebb kivitelben. Ruhák, bluzok, sálak, harisnyák nagy választékban. Alakítást fi cvaa-lást olcsó áron vállal ASZLÁNYI JÜLIA Velikibeekerek, Nemanjina u 7. sz

Mister NOBODY revue, 12 kép.

Duo: Davenbys, 2 Wenterys

ma este fellépnek a Koronában.

Orient Biaskop

Szerdán, nov. 11-én 5, 7 és 9 órákor

Pénztárnyitás: d. e. 10—11/12-ig, d. u. 4—5-ig. Vasár- és ünneppapokon d. e. 10—11 óráig, d. u. 2 órákor.

Ephális film!

Csak 16 éven felülieknek!

Páris.

"PÁRISI ÉJSZAKÁK", dráma 7 felvonásban, a főszerepben a párisi apacsok koronázatlan királyával, LON TELLEGAN-nal. — A francia főváros éjjeli maga eredetiségében. Eredeti helyszíni felvételek: Monlin Rouge, Folie Bergere, bohém- és betörtényák. A statiszták szerepeket az elmés rendező eredeti éjjeli alakokkal, mint artisták, bohémek, midinettek, grisettek és hamisítatlan apacsokkal tölti be. A francia filmipar legszebb alkotása.

HIREK

— nov. 11.

Jegyek már kaphatók az „Izr. Nőegylet” előadásaira a „Balkán Mozi” pénztáránál. Ez az előadás magasan kiemelkedik az eddigi műkedvelői előadások közül. Cinner Anikó és Trebitsch Leo a „Szeneslegény — szeneslány” című operettében olyan táncot produkálnak, amilyent eddig még nem láttunk. A „Vasárnap este tizkor” című életképben K Kovács Tilly egy bájos kis masamódot, Kardos Juci a barátnőjét játssza, aki mint konferanszié is csillogtatja tehetségét. Braun Boriska egy vénkisasszony szerepét fiatal leánynál szokatlan tudással és művészettel alakítja. Ágoston Ede egy félszeg kereskedőseggé nehéz szerepében, Török Feri pedig mint hódító színész utólérhetetlenek, az együtttest a Nyárai-házaspár egészíti ki. Művészi elményt jelent Gussman Adolfné, Maurics János és Trebitsch Manó gyönyörű énekszámai. Az est fénypontja lesz a legújabb „Kereszt-rejtély” tánc, melyet Erdős Böske, Braun Boriska, Beno Irénke és Molnár Icu lejtenek.

* Miss Arison.

Adomány. Szegőné Halmos Ilona dr. Pusy Áronné elhunyt alkalmából lapunk útján 100 dinárt adományozott a szerb jótékony nőegyletnek.

* Halló Amerika!

Megjelent a magyar rádiórendelet. Budapestről jelentik, hogy a kereskedelmi minisztérium tegnap adta ki rádiórendeletét, amelynek érdekes újítása, hogy az engedélyek hatálya tíz évre terjed. Érdekes az is, hogy az ingatlanok tulajdonosai kötelesek tölteni az antennák kifeszítését. Leadó állomást csak a posta létesíthet a rendelet szerint.

* Miss Arison.

Orvosi hír. Dr. Kinstler H. fül-, orr- és gége szakorvos és operateur, orvosi működését megkezdte Veliki-beckerekben és rendel Beogradszka (Écskai) utca 4. szám alatt. Telefon 172. szám.

* Halló Amerika!

Elemi sorscsapásoktól senki sincs mentesítve. Fizessen elő egy évre a „Torontál”-ra és ezzel ingyen biztosította lakásberendezését, ruháját, fehérműjét ötvenezer dinárra.

* Erős munkáscipő 185, 195 és 205 dinár, amerikai cipő bokszbőrből 225 és 235 dinár Vilim Herzfeld becskerekéi fő-utcai Turul-áruházában.

* Miss Arison.

* **Elveszett kedden, 10 én délután** a Gabona-tértől a nagyhidig egy fekete bőrtárcsa, körülbelül 1000 dinár tartalommal és fontos iratokkal. Kértek a megtaláló, adja le a kiadóhivatalban, vagy pedig anonim név alatt Pilis Mór és Fia cégnél. A pénzből 500 dinárt megtarthat magának.

* Halló Amerika!

Páratlan kedvezményt kap ötvenezer dináros tüzbiztosítás formájában, ha egy évre előfizet a „Torontál”-ra.

Riport**a régi Beckserekről.**

1895 nov. 11.

A színházban Bokor operetteje: „A kis alamuszi” megy Deákné Vlád Gizellával a címszerepben. Dulich, Deák Péter és Balogh István arattak még sikert.

1905 nov. 11.

Juliusz Árint Kolozsvárott a jogtudományok doktorává avatták.

Sport**Football.**

Életre való tervvel foglalkozik a noviszádi egyetkői-bizottság. Hogy a Vajdaság footballnívója emelkedjék, Szombor, Szubotica, Noviszád és Beckserek bekapcsolásával városközi mérkőzéseket rendezne egy sor legért, melyet Noviszád ad. A becskerekéi egyetkői-bizottság elvben elfogadta a tervezetet, most csak a részletkérdésekben tárgyal a tervezőbizottsággal.

A szubotikai ZsAK komplett csapata most vasárnapon jön le Beckserekre, hogy revansolja a ZsAK-Szláviának a már egyizben velük lejátszott mérkőzését. Reméljük, hogy a ZsAK-Szláviája a vasárnapi súlyos és igazságtalan vereség után jobb eredményt mutat fel.

Hazena.

ZsAK-Szláviája—A. K. Obility 5 : 4 (3 : 1).

Szörmekiárusítás!

Ritka alkalom!

Raktáromon levő összes szörmeárukat minden elfogadható áron kiárusítom.

Horváth szücs, Car Dusanova (Váraljai) u.

Ritka alkalom!

Hivatalos árverési hirdetmény.

31.911 Din 84 para közadóhátralék fejében lefoglalt ingók, amelyek az 1883. évi XLIV. t. c. 67—74. §-ai értelmében nyilvános árverésen el fognak adni, u. m.: Különböző házbutor, zongora, ágyak, szekrények, üvegszekrények, stb.

Az árverés 1925. évi november hó 14-én d. e. 10 órákor lesz megtartva az adós Pupinova utca 645. szám alatti lakásán.

Velikibeckerek, 1925. évi október hó 29-én.

A polgármester helyett:

Vuletin s. k., főjegyző.

XVII

Eladó**tenyészbika**

huszonegy hónapos, pirostarka, saját nevelés.

Forgách Miklós, Beodra.**Egy használt****szürke télibunda**

macskabéllel, opposun salgallérral jutányos áron eladó.

Megtekinthető: Horváth szücsnél, Car Dusanova (Váraljai) u. — 1948

EREDETI Dániel olajfestmény Sv. Nikola

eladó. — Megtekinthető naponta d. u. 3—5 óra közt Veresmartiova (Uri) utca 23. szám alatt. 2255

Olcsó gyermekcipők!

Tisztelettel értesitem a t. vevőközönséget, hogy sikerült nagyobb mennyiségű gyermekcipőt olcsón be- **60 dinártól** kezdve kaphatók jöminőségű gyermekcipők. Továbbá ajánlom a raktárom levő összes árúmat és miután áruraktáram redukálva lesz, azt mélyen leszállított áron árusítom ki. 2361 Tisztelettel

WILHELM FERENC cipőkereskedő Velikibeckerek, Alekszandrova (Fő) u.**Szőlőtermelők!**

2—3 éves gyökerező ojtványok, egy éves amerikai gyökerező és sima vadvesszők minden fajban, valamint nemesített 2—3 éves gyümölcsfák, rózsafák megrendelhetők **Sévár Gászlónál, Petrovaradin** n.

s 51

Ganz-féle elektromotorok, dinamógépek, benzinmotorok,**erőgépek stb.**

képviselő és gyári ierakata

a Volta R.-T.-nál

2181

Szoba- és konyhaberendezés

a lakással együtt eladó.

Vétel esetén azonnal átvehető.

Cím a kiadóhivatalban. 2401

Elszakíthatatlan**harisnyák****EUGEN KLEIN** cégnél

Velikibeckerek, Alekszandrova (Fő) u.

2 cipészsegédek

azonnal felvesz

Bata

Az Etvesova (Magyar) u. 25. sz. alatti

ház

azonnal beköltözhető, nagy háztelekkel, jutányos áron eladó. — A háztelek vagy ház külön-külön is eladó. Bővebbet ugyanott. 2341

Üzletáthelyezés

végelt árúmat

mélyen leszállított áron

kiárusítom. 2395

Hieber Hugó üveges, Pariszka u. 2.**EGY ÜZLETHELYISÉG**

vagy tágas, világos terem keresztek a beltéren 14 napra, himzőtanfolyam megnyitására. 2421

Singer Sivaóh Strojvi**Bourne & Co, V. Beckserek, Fő u.****Elhalálozás folytán, a egy ház eladó,**

város központjában a vevő azonnal beköltözhet. Továbbá több ház különböző utcákban, zongora, üzleti fiókos állványok, egy Remington-írógép, íródei butorok, íróasztal és két szoba, konyha, mellélhelyiségekkel és butorral együtt azonnal eladó. 2406

Bővebbet PIKING JAKAB ügynöknél.

Eladó volt üzlethelyiségünk teljes berendezése.**Nagybeckserekéi Népbank Rt.**

rövidaruosztálya.

Telefon 313. 2409 Telefon 313

Egy ügyes, mechanikailag képzett

soffőr

azonnal felvétetik. 2417

Cím a kiadóhivatalban.